DR. TAJDA GREDAR

Človeška ribica ali proteus je kot prva opisana jamska žival in največji jamski četveronožec simbol svetovne naravne dediščine. Kljub prepoznavnosti in izjemni ekološki vlogi pa številna področja biologije proteusa ostajajo neraziskani. Mednje sodi tudi prepoznava spola, ki je močno otežena zaradi odsotnosti spolnega dimorfizma in homomorfnih spolnih kromosomov.

Zaradi ključnega pomena vzreje proteusov v nadzarovanem okolju za ohranitev vrste je dr. Tajda Gredar v svojem delu raziskala nedestruktivne pristope za prepoznavo spola, na podlagi spolno specifičnih genetskih markerjev, ter prisotnosti vitelogenina in spolnih hormonov v tkivih in izločkih proteusa. Kljub odsotnosti spolno specifičnih genetskih markerjev je uspešno opisla molekulsko strukturo vitelogenina in opredelila njegove mejne vrednosti v posameznih fazah spolnega ciklusa samic. Z analizo spolnih hormonov v krvi je opredelila njihove mejne vrednosti za identifikacijo spola in jih uspešno povezala s fazami zorenja spolnih celic.

Rezultati raziskovalnega dela dr. Tajde Gredar predstavljajo pomemben korak k vzpostavitvi sistema za razmnoževanje teh dvoživk v ujetništvu ter pomembno prispevajo k razumevanju biologije proteusa in ohranjanju te ogrožene vrste.